

Börja med Frankrike

Europeiska unionens nuvarande ordförandeland och dess förbundskansler Angela Merkel har av flera anledningar lyckats ge unionen en bättre utstrålning. Detta beror inte enbart på att unionens 50-årskalas i Berlin förra söndagen firades i strålande solsken och ekonomisk medvind. Det ständigt roterande ordförandeskapet framhäver medlemsländernas jämlika status. Men naturligtvis är ett stort och konstruktivt agerande EU-land en mer inflytelserik och drivande ledare för vår union.

Jag skriver ”konstruktivt agerande” för att framhäva att Tyskland i motsats till många andra stora medlemsländer har visat reell förmåga att stärka unionen. Och jag skriver ”vår union” för lyfta fram ett av nyckelbegreppen i Merkels uppmärksammade Berlin-förklaring, som godkändes av alla hennes EU-kolleger och fick fungera som ett uppmuntrande festtal till den redan något tröga 50-åringen.

Högtflygande retorik och ofullbordade visioner är inget nytt i EU-sammanhang. Tvärtom bollar unionens ledare regelbundet med begrepp som inte ännu har motsvarighet i realvärlden. EU fungerar alltför knaggligt som politisk union. Och det finns fortfarande många hinder i vägen för en enda och odelad inre marknad. Hela vår gestaltning av EU är framåtlutande och fylld av mer eller mindre fromma förhoppningar.

Vissa visioner är dock mer attraktiva och begripliga än andra. Och sättet på vilket Angela Merkels spökskrivare har ringat in det som är gemensamt och viktigt för alla EU-medborgare är faktiskt värt en eloge. Redan i inledningen finns en viktig perspektivförskjutning. I stället för att idissla om andra världskrigets tragik lyfts här fram att central- och östeuropeerna lyckades göra slut på kalla krigets ”onaturliga delning” av vår kontinent.

Efter ett antal tacknämligt entydiga formuleringar om ”våra” gemensamma målsättningar konstateras kärnfullt att ”Europeiska unionen är vårt svar på dessa utmaningar”. I avslutningen enas parterna om man vill skapa en förnyad gemensam grundlag för unionen inför EU-parlamentsvalet försommaren 2009: ”För vi vet att Europa är vår gemensamma framtid.”

Kanske det, kanske det, men för att så skall ske behövs verkligen en bättre grundlag. Jag har ett konkret förslag. Skriv in i grundlagen att alla EU-länder ordnar sina nationella parlamentsval samtidigt som EU-valet förrättas. Därmed skulle vi bli av med en av EU-politikens värsta flaskhalsar. I dagens läge bromsas förnyelsen kontinuerligt av att någon av de stora EU-länderna står inför ett nationellt val. Just nu handlar det som bekant om presidentvalet i Frankrike.

Frankrikes starka presidentmakt är också ett problem för unionen. Fransmännens folkvalde president lockas alltför ofta att agera populistiskt mot sin egen regering, vilket alldeles uppenbart har försvårat landets och i förlängningen även unionens förnyelse. Vore jag Europas diktator skulle jag antagligen börja röjningsarbetet med Frankrike. Fast då skulle också diverse grundlagar vara överflödiga ...

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 30.3.2007